UUTISET

Toivottavasti maito ja maitotuotteet löytävät tiensä muille markkinoille Venäjän tilanteen ollessa epävarma. **TOIMITUSJOHTAJA MIKKO SAIRANEN, MAITOMAA**

Moni pohtii meijerin vaihtoa – vasta harva vaihtanut

Maidon tuottajahinnan lasku on saanut tilat pohtimaan meijerin vaihtoa. Osaa valiolaisista tuottajista kiinnostaa alan pienempien toimijoiden tarjoama parempi tuottajahinta.

MT:n tavoittamat pienet kotimaiset meijerit kertovat lähes kaikki tehneensä muutamia uusia tuottajasopimuksia viime kuukausina.

Valion osuuskunnista taas kerrotaan joidenkin vaihtaneen muualle.

Mistään massasiirtymistä ei kuitenkaan ole kyse.

”Tosi pienistä määristä puhutaan, mutta joitakin siirtyjiä on”, Valion Osuuskunta Pohjolan Maidon toimitusjohtaja **Marko Puhto** sanoo.

”Käytännössä hinta varmaan on syy”, hän arvioi.

Osuuskunta Itä-Maidon toimitusjohtaja **Ilpo Lukkarinen** kertoo myös muutamista siirtymisistä.

”Suurista siirtymistä ei voi puhua, pääasiassa tuottajat luottavat Valio-ryhmään. Mutta keskustelua hintatilanne herättää, harmittaa ja huolettaa”, Lukkarinen sanoo.

Voiko lähteä ja palata?

Suuri osa Lukkariseen yhteyttä ottaneista on huolissaan siitä vaihtavatko muut vai säilyykö tuottajakenttä yhtenäisenä.

”Sitoutuneet tuottajat pohtivat, voiko meijeriä vaihtaa ja sitten taas noin vaan palata takaisin.”

Lukkarinen on siinä tiukka. ”Asioita pitää miettiä pitkällä tähtäimellä. Jos lähtee ja katsoo että oma onni on muualla, niin oikea tapa on ajatella, että se on siellä sitten pysyvästi.”

Hän muistuttaa että kyseessä on tuottajien omistama osuuskunta, jossa mukana olevat saavat hyvien aikojen hyödyt ja kantavat vastuun vaikeanakin aikana.

”Nyt eletään poikkeustilanteessa, joka tasoittuu kyllä.”

Meijerin valintaa hän vertaa isoon investointiin.

”Pitää katsoa, ei vuoden tai viiden vuoden, vaan 20 vuoden päähän.”

Ylikuumenemista

Alan suurimpana toimijana Suomessa Valio maksaa nyt Lukkarisen mukaan kovaa hintaa maailman poliittisesta tilanteesta ja kantaa päävastuun viennistä.

Valio taistelee maailman markkinoilla, joista kotimaan markkinat ovat viranomaismääräysten vuoksi lähes irrallaan.

”Pienemmät toimijat kotimarkkinoilla ovat eri asemassa. Valio ei pysty kilpailemaan perusmaidoissa.”

Lukkarinen kuvaa Suomen perusmaitojen markkinoita ylikuumentuneeksi.

”Perusmaidon pakkaamisella ei voi pitkään olla hintajohtaja.”

Rajua arvostelua

Meijeriä vaihtaneet tilat ovat saaneet rajua arvostelua muilta tuottajilta.

Internetin keskustelupalstoilla, sosiaalisessa mediassa ja MT:n mielipidesivulla teksti on tiukkaa.

Vaihtajia syytetään muun muassa lyhytnäköisyydestä ja hetkellisestä oman edun tavoittelusta.

Private label harkinnassa

Valio ei halua kommentoida tuottajien siirtymiä.

”Maitomäärä on ollut riittävä ja kasvoi viime vuonna kolmisen prosenttia”, viestintäjohtaja **Pia Kontunen** sanoo.

Tuottajahinta on nyt Kontusen mukaan tasolla, jonka Valio pystyy nykyisen tuotemyynnin tuotolla ja kustannuksia sopeutettuaan maksamaan.

”Toivomme, että vuosi 2015 ei tuo uusia takaiskuja.”

Valio valmistaa nyt kaupan merkille juustoa, mutta ei muita private label -tuotteita. Asiassa seurataan markkinatilannetta. ”Toimimme siten, mikä on Valion maitotuoton kannalta järkevintä”, Kontunen sanoo.

Kilpailuviranomaisten 1990-luvulla määräämää maidon myyntipakkoa kilpailijoille hän pitää vanhentuneena.

”Muuttuneessa markkinatilanteessa se ei ole enää tätä päivää, mutta noudatamme tietenkin viranomaisten määräyksiä.”

TERHI TORIKKA
JUKKA LEHTINEN

Meijerikiista virisi verkossa, sivu 4

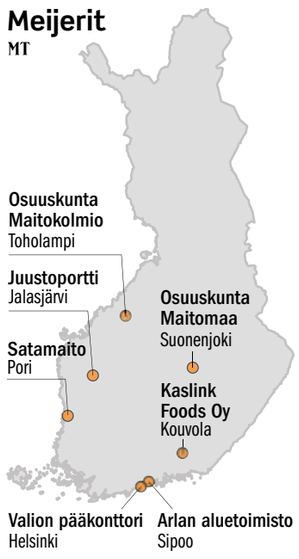

PENTTI VÄNSKÄ

Raejuusto on Maitomaalle tärkeä tuote. Kertu Tauram tarkastaa reajuustopakkausten painoja Maitomaan tuotantolaitoksessa Suonenjoella.

Maitomaa maksaa tuottajille yli 40 senttiä litralta

Suonenjokelainen Osuuskunta Maitomaa kasvattaa parhaillaan maitohankintaansa lisääntyneen raaka-ainetarpeen täyttämiseksi.

Alkuvuoden aikana kyselyjä Maitomaalle siirtymisestä on tullut useita ja muutamat tilat ovat vaihtaneet osuuskuntaa, Maitomaan toimitusjohtaja **Mikko Sairanen** kertoo.

Uudet tilat ovat samalta hankinta-alueelta ja keräilyreittien varrelta kuin aiemmatkin. Yksi Maitomaalle siirtyneistä on Suomen toistaiseksi suurin yksikkö, 5,3 miljoonaa litraa maitoa vuosittain tuottava Iskola Oy Sonkajärveltä, uutisoi Savon Sanomat.

Tulijoita houkuttaa hinta. Viime vuonna kokonaishinnaksi muodostui kahden sentin jälkitili mukaan laskettuna 47,14 senttiä litralta.

Helmikuun perushinta on 40,5 ilman lisiä.

Lisälitroista maksetaan kaikille tuottajille kahden sentin lisää vuoden loppuun.

Uudet tuottajat saavat lisän koko tuotannostaan.

Tuottajahintaa ei ole laskettu yhtä vauhdilla kuin moni kilpailija.

”Tuottajahinta määräytyy myyntituotoista, niin koti- kuin vientimarkkinoilta saatavasta hinnasta ja omasta tehokkuudesta. Aina yritämme tähdätä hyvään tilityskykyyn, omistajillehan tätä tehdään”, Sairanen sanoo.

Tarve raaka-aineelle

Raaka-ainetta tarvitaan lisää, sillä osuuskunnan tuotteiden myyntimäärät ovat kasvussa.

Maitomaan meijeri on Suomen johtava raejuuston valmistaja.

Lisäksi maitoa jalostetaan voiksi, nestemaidoksi, välipaloiksi ja palautusjuomiksi.

Oman tuotannon lisäksi osuuskunta valmistaa tuotteita Olvi-, Lidl- ja Kotimaista-tuotemerkeille, mikä on hyvin tärkeä osa liiketoimintaa.

”Siitä tulee perusvolyymi, jolla tehokkuus on saatu pidettyä maksimissa.”

Maitomaan omistaa noin 120 maitotilaa Etelä- ja Pohjois-Savon, Keski-Suomen sekä Karjalan alueelta.

Maitoa jalostetaan vuosittain noin 75 miljoonaa litraa, josta omaa tuotantoa on nykyisin yli puolet. Aiemmin osuus oli merkittävästi pienempi.

Oma maito on vielä alkuvuonnakin ollut Maitomaalle edullisempi raaka-aine kuin Valion kilpailijoille myymä.

Huhtikuu ei pelota

Maitomaassa uskotaan vahvasti tulevaan, vaikka huhtikuu ja maitokiintiöiden poisto on lähellä.

”Toivottavasti se olisi jo otettu hinnoittelussa huomioon, eikä enää tulisi suuria muutoksia”, Sairanen pohtii. Hän ei usko, että ainakaan Suomen tuotanto olisi räjähtämässä. ”Eläköityminen luo kyllä tilaa.”

Osuuskunnan oman maidontuotannon kasvu luo mahdollisuuksia uusiin asiakkuuksiin.

”Hyvältä näyttää. Toivottavasti maito ja maitotuotteet löytävät tiensä muille markkinoille Venäjän tilanteen ollessa epävarma.”

Maitomaa vie tuotteita muun muassa ”hyvinkin lämpimiin maihin”.

Sairanen uskoo, että kotimaan maitomarkkinatilanne on syksyyn mennessä parempi kuin nyt.

TERHI TORIKKA

Juustoportti aikoo jatkaa kasvuaan

Jalasjärveläinen Juustoportti jalostaa vuodessa noin 33 miljoonaa litraa maitoa. Luomumaidon osuus on kolme miljoonaa litraa.

Yritys hankkii käyttämänsä maidon pääosin Hirvijärven ja Ilmajoen osuusmeijereiltä. Lisäksi on jonkun verran omia suoria tuottajia.

”Yhteensä tuottajia on alle sata”, Juustoportin toimitusjohtaja **Timo Keski-Kasari** kertoo.

Toimitusjohtajan mukaan kaikki tuottajat ovat yhdenvertaisia.

”Peruslupauksemme tuottajahinnassa on, että pystymme maksamaan pientä lisähintaa verrattuna markkinajohtajaan. Siinä on onnistuttu jo kymmenen vuotta ja toivottavasti onnistumme siinä myös tulevaisuudessa.”

> Yhtiömme on kasvanut 15 prosenttia vuodessa jo yli 20 vuoden ajan. Olemme pystyneet luomaan joka kuukausi yhden pysyvän työpaikan.«
>
> **TIMO KESKI-KASARI**

Vaikka pientä lisähintaa on pystytty maksamaan, tuottajahinnalla ei ole päästy toimitusjohtajan mukaan hevostelemaan.

”Markkinataloudessa tuottajahinnan ero toimijoiden välillä ei voi koskaan olla kymmentä senttiä pitkäkestoisesti.”

Juustoportti on vahvalla maitoalueella. Toimitusjohtajan mukaan se näkyy siinä, että maidon kanssa tehdään töitä tosissaan.

”Yhtiömme on kasvanut 15 prosenttia vuodessa jo yli 20 vuoden ajan. Olemme pystyneet luomaan joka kuukausi yhden pysyvän työpaikan.”

Juustoportilla on 150 työntekijää. Kesäaikaan työntekijöitä on yli 200.

Kattava valikoima

Tuottajahinta on Keski-Kasarin mukaan hyvien tuotteiden ja kattavan tuotevalikoiman ansiota.

”Jokaisessa tuotteessamme pitää olla joku asia, mikä erottaa sen muista vastaavista tuotteista.”

Kaupan omia merkkejä, eli private label -tuotteita tehdään Keski-Kasarin mukaan vain vähän. Myös niissä halutaan erottua laadullisesti.

”Esimerkiksi perusmaidoissa meillä ei ole omaa halpamerkkiä, emmekä sellaista tee.”

Tuotteiden jakelu hoidetaan pääosin keskusliikkeiden kautta. Omassa maakunnassa jakelua tehdään myös itse.

Juustoportti jalostaa myös vuohenmaitoa noin miljoona litraa vuodessa.

Tiukka paikka maitoalalle

Maitomarkkinoilla on toimitusjohtaja Keski-Kasarin mukaan menossa tapahtumista rikas vuosi.

”Kun olen ollut alalla jo neljännesvuosisadan niin tällaisia ikäviä jaksoja on mahtunut matkan varrelle.”

”Muutoksia tapahtuu nyt paljon, tämä on tosi tiukka paikka viljelijöille ja jalostajille.”

Markkinoiden heilahtelu tulee Keski-Kasarin arvion mukaan lisääntymään, kun maitokiintiöt poistuvat ja maailmankauppaa käydään enemmän kuin ennen.

”Toivottavasti tämän matalasuhdanteen pohjat on nyt nähty.”

JUKKA LEHTINEN

Arla haluaa lisää tuottajia

Arla jalosti viime vuonna Suomessa yhteensä 250 miljoonaa litraa maitoa. Uusia tuottajia tuli vuoden aikana noin 50. Yhteensä Arla-yhteistyöryhmän meijereillä oli viime vuoden lopussa 632 tuottajaa.

”Alkuvuonna olemme saaneet kymmenkunta tuottajaa lisää”, Arlan hankintajohtaja **Sami Kilpeläinen** kertoo.

Tuottajia on tullut Kilpeläisen mukaan ympäri Suomen ja kaiken kokoisia.

”Maidonkeräysreittimme kattavat koko maan.”

Ryhmän meijereiden maidonhankinta kasvoi litroissa mitattuna 10 prosenttia viime vuonna.

Jalostetusta maidosta 70–80 prosenttia on omaa hankintaa vuodesta riippuen.

”Tarvetta lisämaidolle on edelleen. Panostamme kotimaiseen raaka-aineeseen.”

Oman hankinnan lisäystä puoltaa myös se, että kilpailuviranomaisen Valiolle asettaman myyntivelvoitteen kautta saatavan raakamaidon määrä vaihtelee vuosittain.

Jälkitili vaikuttaa

Viime vuonna yhteistyöryhmän meijerit maksoivat tuottajille keskimäärin 48 senttiä litralta. Hinnassa on mukana jälkitili.

”Valtakunnan keskiarvo oli Luonnonvarakeskus Luken tilastoissa 45,4 senttiä”, Kilpeläinen sanoo.

> Osa painottaa enemmän jälkitiliä, osa kuukausihintaa.«
>
> **SAMI KILPELÄINEN**

Yhteistyömeijerit maksavat Kilpeläisen mukaan perusmaidosta tällä hetkellä 38–40 senttiä meijeristä riippuen.

”Osa painottaa enemmän jälkitiliä, osa kuukausihintaa.”

Eri meijereiden maksamaa tuottajahintaa vertailtaessa pitää Kilpeläisen mukaan aina muistaa jälkitilin vaikutus.

Valoa tunnelin päässä

Teollisten maitotuotteiden, kuten erilaisten maitojauheiden markkinahinnat ovat Kilpeläisen mukaan nousseet alkuvuonna 15–20 prosenttia.

”Se on alkanut näkyä pienenä positiivisena vireenä tuottajahinnoissa muualla Euroopassa.”

Lähtötaso niillä on kuitenkin huomattavasti Suomen hintaa alemmalla. Suomen markkinat myös reagoivat viiveellä hintojen muutoksiin.

Maitokiintiöiden poiston seurauksia pohditaan Arlallakin tarkkaan.

”Uhkakuvana on iso shokki markkinoille, mikä sotkisi nyt alkaneen hyvän vireen”, Kilpeläinen sanoo.

JUKKA LEHTINEN

Satamaito jalostaa nestemäisiä tuotteita

Osuuskunta Satamaito kerää maidon noin 200 tilalta pääosin Satakunnan alueelta.

”Vuodessa jalostettava maitomäärä on suunnilleen 45 miljoonaa litraa, joka on valtaosin omaa maidonhankintaa”, osuuskunnan toimitusjohtaja **Jarmo Oksman** kertoo.

Maito jalostetaan Porissa nestemäisiksi tuotteiksi, jotka myydään kotimaan markkinoilla. Osa tuotteista tehdään kaupan omille merkeille. Niiden määrää ei kuitenkaan kerrota.

Tuottajahinta on Oksmanin mukaan ollut Satakunnassa laskussa.

”Ensimmäisen kerran hintaa laskettiin lokakuussa ja pariin otteeseen on tultu lisää alaspäin. Teimme juuri päätöksen laskea kevään hintaa.”

Toimitusjohtaja kertoo maitomarkkinoilla olevan nyt Satamaidon kannalta ahdasta.

”Kiintiöiden poistuminen keväällä sotkee tilannetta markkinoilla.”

Tuottajamäärä laskenut

Satamaidon tuottajamäärä on laskenut, kun tilat ovat luopuneet maidontuotannosta.

Meijerin vaihtajia omaan osuuskuntaan tai kilpailijoille ei Oksmanin mukaan ole muutamia yksittäisiä tuottajia lukuunottamatta ollut.

”Sillä puolella on ollut rauhallista.”

Toimitusjohtaja ennustaa maitoalan kilpailutilanteen jatkuvan tiukkana.

”Meijeripuolella kilpailu on aina ollut ja tulee jatkossakin olemaan kovaa.”

JUKKA LEHTINEN

Maitokolmio tarkastaa hintaa ja investoi

Keski-Pohjanmaalla Toholammilla ja Sievissä toimivalla Osuuskunta Maitokolmiolla on lähitulevaisuudessa edessä maidon tuottajahinnan tarkastus alaspäin.

”Paineita hinnan alennukseen on meilläkin”, toimitusjohtaja **Juha Murto-Koivisto** sanoo.

Maitokolmio on maksanut tammikuulle asti, ja koko viime vuoden ajan, samaa hintaa. ”Siinä ajassa on tapahtunut paljon.”

Hän toivoo markkinatilanteen rauhoittuvan, jotta maksettavaa hintaa voitaisiin taas korjata. ”Hinnan alennukset ovat aina ikäviä ja aiheuttavat vaikeuksia tiloille.”

Uskoa parempaan

Ikävistä uutisista huolimatta Maitokolmiossa katsotaan jo odottaen kesään.

Osuuskunta laajentaa kesällä tuotanto- ja varastotilojaan osana kolmivaiheista, yhteensä 9 miljoonan euron investointia.

”Uskomme parempaan aikaan”, Murto-Koivisto vakuuttaa.

Maitokolmioon on viime aikoina tullut useita kyselyjä meijerin vaihtoa harkitsevilta ja muutama tuottaja on siirtynytkin uutena joukkoon.

Murto-Koivisto uskoo Maitokolmion vastaanottaman maitomäärän kasvavan tänä vuonna noin 42 miljoonaan litraan viime vuoden 35 miljoonasta litrasta. Lisäksi osuuskunta ostaa Valiolta noin 10–30 prosenttia käyttämästään maidosta.

Tavoitteena on tuoda markkinoille tasaisesti uusia tuotteita. Tuorein uutuus ovat maustetut Fit-rahkat.

Tärkeässä roolissa ovat myös kauppojen merkeille tehtävät tuotteet, joita on valmistettu Maitokolmiossa vuodesta 2009.

TERHI TORIKKA

Kaslink: Alan johtavaa toimijaa seurataan

Kouvolalainen perhemeijeri Kaslink kuvailee tilannettaan olosuhteisiin nähden hyväksi.

”Vaikeasta ajasta huolimatta meillä on pieni kasvusuhdanne”, toimitusjohtaja **Tuomas Kukkonen** kertoo.

Kaslink on kasvattanut maidon keräilyä Kymenlaaksossa ja lähiseudulla.

”Kiinnostuneita tuottajia on paljon.”

Kukkosen mukaan tavoite on maksaa kilpailukykyistä hintaa. Lukuja hän ei halua kertoa.

”Alan johtavaa toimijaa seurataan. Ison laivan liikkeet määräävät suunnan. Toivottavasti enää ei tarvitsisi laskea.”

Kaslink jalostaa paljon muitakin raaka-aineita kuin maitoa. Muissa tuotteissa mahdollisuudet vientiin ovat nyt maitoa paremmat. Niinpä yritys keskityy niihin.

”Epävarmuus maitomarkkinoilla jatkuu varmaan pitkään, ehkä kuukausia tai loppuvuosi menee näissä merkeissä”, Kukkonen arvioi.

Tiukassa kilpailutilanteessa avainasemassa on hänen mukaansa toiminnan tehostaminen.

”Positiivisella asenteella mennään eteenpäin ainakin meillä.”

TERHI TORIKKA